

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razstava goveje živine na jesenskem sejmu v Gradcu 1909. — Naš izvoz živine in mesa. — Koliko mleka dajejo razne pasme goveda na Štajerskem. — Postava o živinskih kugah. — Dodatek k navodilu o uporabi Matievičevega merilnega traka. — Kako se ubranimo podgan. — Iz podružnic. — Gospodarske drobtine. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrečnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

Razstava goveje živine na jesenskem sejmu v Gradcu 1909.

Izvršuje sklepe osrednjega odbora z dne 30. januarja in 7. maja 1907., po katerih je c. kr. kmetijska družba izjavila, da se hoče vsakoletnega graškega jesenskega sejma pod določenimi pogoji udeleževati z razstavo živine in pridelkov in prirediti najprej leta 1907. razstavo živine iz Gornje, leta 1908. iz Srednje Štajerske, je sklenil leta 1909. osrednji odbor o priliki letošnjega graškega jesenskega sejma izvršiti zadnjo točko svojega programa, prirediti razstavo domačih živinskih pasem iz Spodnje Štajerske. S tem se je završila akcija, ki je hotela pokazati živinorejo pospešujočim faktorjem in kmetijskemu prebivavstvu, s kakim uspehom so vplivala za povzdigo živinoreje rabljena sredstva na povzdigo živinoreje in koliko je naša živinoreja sploh napredovala, odkar se je priredila zadnja deželna razstava živine leta 1890. Da je bil ta pregled lažji, se je tudi letos pridržalo omejeno število goved, 120, ki jih je za razstavo izbrala spretna roka gospoda potovalnega učitelja Martina Jelovšeka. Pri tem delu ga je podpiral njegov asistent gospod Zupanc. Imenovani strokovnjak ni imel pri izbiranju živine po širnih okrajih naše lepe domovine nikaškega lahkega dela. Obteženo je bilo še bolj vsled lanjskega pomanjkanja krme, ki se je v svojih posledicah kazalo še letos in ki je povzročilo, da se živina ni dala tako lepo okroglo izrediti, kakoršno bi velika večina obiskovalcev rada videla. S posebnim priznanjem se moramo spominjati tozadavnega dela imenovanega gospoda deželnega potovalnega učitelja, kar je pripoznal tudi prvi podpredsednik c. kr. kmetijske družbe gospod Henrik vitez pl. Plessing v imenu kolegija razsojevalcev. Kdor hoče popolnoma ume-

vati sliko, kakršno je kazala na tej razstavi spodnještajerska živina, ta mora poznati spodnještajerske živinorejske razmere in zato hočemo na kratko o njih poročati.

Čisti plemenski okoliši določenih domačih pasem so se začeli vsvarjati šele v teku zadnjih let. K temu je predvsem mnogo pripomogel neumoren poduk, ki ga je dajal gospod deželni potovalni učitelj za živinorejo Jelovšek, dalje so k temu pripomogli uspehi, ki so jih imele razne bikorejske zadruga s svojim zarodom, kakor tudi mnogi subvencijski biki, ki jih je c. kr. štajerska kmetijska družba oddajala v svrhu povzdige živinoreje in regeneracije goveda. Po takem je šele par let, odkar se v večini spodnještajerskih okrajev licencirajo le biki kake določene pasme. Tako imamo tukaj opravek z razmeroma zelo mladim živinorejskim delom, čegar uspehi so se nam predstavili v omenjeni razstavi. Če se tega spominjamo, potem bomo kot nepristranski opazovalci označili razstavo kot zadovoljivo. Kar mora rejsko delo pred vsem prinesiti: enoten tip v barvi in životu, primeren razvoj ogrodja, razmeroma hitra rast, primerna velikost, to je z malimi izjemami doseženo. Vsak spodnještajerski kmetovavec se mora prepričati, da je pot, po kateri se je napotil, prava, da je najbolje ustvarjati čiste plemenske okoliše, ker mu ni treba kupovati regeneratorjev za drag denar bogve kje daleč v tujih plemenskih okoliših, in ker dobi v najbližji bližini, mogoče celo pri sosedu, a vsaj na najbližjem svojem sejmu, kar potrebuje.

Razstava kaže tudi, s kako resnobo, kako vztrajnostjo in doslednostjo se spodnještajerski kmetovavci drže svoje domače živine in kako delajo na to, da bi si jo z umnim delom tudi ohranili.

Razstava kaže nadalje živino, ki daje upravičene upe na lepe, živinorejo denarno narejajoče uspehe. Da je ta trditev pravilna, to nam potrjuje tudi dejstvo, da hodijo na spodnještajerske sejme, na katere se prižene enobarvna in domača živina (murodolke, muricodolke in marijadvorke), v zadnjih letih mnogi kupci iz Nemčije, Češke, Moravske, Gornje Avstrije in tudi iz Ogrskega, ki nakupijo za lepe denarje mnogo živine. Kot poseben moment spodnještajerske slike živine se kaže še pravilna lega nog, po večini lepa podhrbtja,

skoro vse skozi dobre noge, celo pri suhi živini in lep razvoj onih znamenj, ki kažejo na mleko. Kar dela to razstavo še pred vsem zanimivo, je dejstvo, da imamo z eno edino izjemo (štajersko hranilnico) razstavljen le živino iz kmetskih hlevov. Tega ne smemo nikdar pozabiti. Dasi med vsemi 120 glavami nekatere male izjeme — samo živina, ki je bila vse leto v gorah vedno na paši — ni mogla popolnoma zadovoljiti ogledovalca, vendar je bila pretežna množina živine taka, da moramo kmetskim živinorejcem dajati vso hvalo za njihovo pravilno umevanje umne živinoreje.

Poročevavec meni, da mora te splošne opazke priobčiti za boljše umevanje slike, kakršno kaže spodnještajerska goveja živina na razstavi na graškem jesenskem sejmu 1909.

Med živino je zastopanih tudi par bikov zadrug in subvencijskih bikov c. kr. štajerske kmetijske družbe, da se pokaže, kako se razvijajo na Gornjem Štajerskem kupljeni regeneratorji.

Po pasmah je razdelitev sledeča: med 120 glavami je 40 murodolk, 35 marijadvork, 25 muricodolk in 20 pingavk razmerje, ki kaže približno razmerno razdelitev teh pasem po Spodnjem Štajerskem. Po rabnih kategorijah je razdelba sledeča: izmed 120 glav je 31 starih in 5 mladih bikov, 41 krav, 15 brejih telic in 15 nebrejih telic, 3 teleta in 10 volov. Ta živina se je izbrala v sledečih okrajih: Celje 16, Vranksko 1, Konjice 5, Šmarje 8, Laško 7, Ormož 8, Ptuj 12, Marnberg 9, Maribor 5, Slovenja Bistrica 8, Slovenji Gradec 13, Sevnica 15 in Brežice 13. Niso pa zastopani okraji: Gornja Radgona, Ljutomer, Sv. Lenart, Rogatec, Gornji-grad, Kozje in Šostanj.

Vsled natančnih in točnih predpriprav se je lahko vsa živina že v soboto 25. septembra pravočasno v šotoru na graškem jesenskem sejmu postavila, tako da so razsojevalci lahko 26. septembra ob 9. uri zjutraj začeli s svojimi predpripravami. Razsojevalci so dokončali svoje delo ob 1. uri popoldne, ko so se rezultati tudi protokolarično zapisali. Poleg dela razsojevalcev sta, kakor v letih 1907. in 1908. tudi letos dr. Pavel Schuppli in c. kr. finančni nadsvetnik Marka Matievič živino tehtala in merila in določevala živo težo živine z merilnim trakom in do-

bila na ta način množico podatkov, ki bodo dali dragocene podatke o razvoju domačih pasem in vrednosti Matievičeve metode določevanja žive teže z merilnim trakom in ki so zaradi tega trajne vrednosti.

Med razsojevalci so bili sledeči gospodje:

I. Za skupino muredolk: Janez Niemetz, deželni okrajni živinozdravnik v Knittelfeldu; dr. Kristijan Niederdorfer, posestnik, Voitsberg; Reinhard Freiherr Bachofen v Echt, graščak na gradu Murstälten; Karl Valentinič, šolski ravnatelj, Laško.

II. Za skupino marijadvork: Karl pl. Adamovich de Csepín, c. in kr. komornik, graščak, Velenje; August Günther, medar, Slovenji Gradec; Jožef Mursa član osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe in posestnik v Krapji; Karl Kordule, mestni živinozdravnik, Gradec; Leo Zedlacher, član osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe in veleposestnik v Mariahofu.

III. Zu skupino pingavk: Henrik vitez pl. Plessing, drugi podpredsednik c. kr. kmetijske družbe, graščak na gradu Waldegg; Rihard Klammer, član osrednjega odbora, deželni poslanec in graščak na gradu Ebenfeld; Friedrich Hoffmann, graščak v Gradcu; Bernard Fest, c. kr. okrajni živinski nadzdravnik, Murau.

IV. Za skupino muricodolk: Alojz Posch, veleposestnik, Šmarje v Muričini dolini; dr. Karl Leuschner, član osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe, graščinski nadzornik v Brežicah; Pavel vitez pl. Naredi-Reiner, strokovni učitelj na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu; Anton Raidel, deželni veterinar nadzornik, Gradec; Franc Simončič, krčmar, Sevnica.

Podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing, v čegar spremstvu so prišli tudi člani osrednjega odbora Edvard Januschke, Rihard Klammer, dr. Erik Klusemann, Jožef Mursa in Leo Zedlacher, je otvoril razstavo zastopajoč vsled potovanja na Dunaj zadržanega predsednika ekselencija Edmunda grofa Attemsa s prirčnim pozdravom na vse razsojevalce in z govorom o pomenu razstave. Na povabilo predsednika kmetijske družbe so se zbrali razsojevalci, člani osrednjega odbora, deželni strokovni organi in družbini uradniki v hotelu „Erzherzog Johann“ na preprosto kosilo, kjer se je zahvalil vitez pl. Plessing razsojevalcem in gospodu Jelovšku za njegov trud, dočim je deželni veterinar referent Januschke napil načelstvu in osrednjemu odboru kakor tudi skupnemu delovanju živinozdravnikov in osrednjega odbora in član osrednjega odbora Zedlacher spodnještajerskim okrajnim zastopom in njihovim načelnikom.

Razsojevalci so priznali sledeče nagrade:

a) Častne nagrade:

Graščina Lichtenegg-Ptuj štajerske hranilnice za kolekcije 7 pingavk zlato razstavino kolajno kmetijske družbe z diplomom; Rihard Sons v Breznu za kolekcijo treh marijadvork zlato razstavino kolajno kmetijske družbe z diplomom; Matej Steiner v Goricah za kolekcijo štirih

muredolk srebrno državno kolajno z diplomom; Janez Katič v Riegelsdorfu za kolekcijo 2 muricodolk srebrno državno kolajno z diplomom; bikorejska zadruga v Središču za kolekcijo treh pingavskih bikov srebrno državno kolajno z diplomom; Janez Wrbnjak v Pameču za kolekcijo 3 marijadvork srebrno državno kolajno z diplomom; bikorejska zadruga v Slovenjem Gradcu za starega marijadvorskega bika (št. 108) srebrno državno kolajno z diplomom; Jožef Šribar v Stari vasi-Videm za dva muredolska vola srebrno državno kolajno z diplomom; Franc Cetin v Selah za muricodolskega starega bika (št. 68) srebrno državno kolajno z diplomom; Jožef Špan v Golobinjeku za starega muricodolskega bika srebrno državno kolajno z diplomom; Ferdinand Roš v Hrastniku za kolekcijo 3 muredolk bronasto kolajno z diplomom; Jožef Fidler v Hotunjah za kolekcijo treh muredolk bronasto državno kolajno z diplomom; Edvard Pine v Ribnici za kolekcijo dveh marijadvork bronasto državno kolajno z diplomom; Pavel Rat v Št. Ilju pod Turjakom za kolekcijo treh marijadvork bronasto državno kolajno z diplomom; Martin Radej v Kladjem za dva muricodolska vola bronasto državno kolajno z diplomom.

b) Darila v denarju.

Biki: Prva darila (državna darila po 80 K) so se priznala: Jožefu Pristovsku v Draživesi-Celje; bikorejski zadrugi v Središču; Jožefu Špan v Golobinjeku-Sevnica; bikorejski zadrugi v Slovenji-Bistrici. — Druga darila po 60 K (državna darila) so dobili: Jožef Kmetec v Malahornu-Konjice; Blaž Toplak v Picheldorfu-Ptuj; Ignacij Mencin v Dolu-Zabukovje-Sevnica; Franc Dietinger pri Sv. Ožboltu-Marnberg. — Tretja darila po 40 K (državna darila) so dobili: Franc Vengust v Vendrušu-Celje; Maria Jelen v Konjicah; Janez Šegula v Hlapju-Ptuj; Franc Cetin v Selah-Brežice; Anton Hochkraut, Šmarje-Sevnica; Rihard Sons v Breznu-Marnberg; Karl Vavken v Mislinji-Slovenji Gradec. — Četrta darila (državna darila) po 30 K: Janez Merguč v Slatini-Šmarje pri Jelšah; Matej Steiner v Goricah-Celje; Martin Čakš v Koretnem-Šmarje pri Jelšah; Anton Gabršček v Savi-Celje; Mihael Matjaž v Brezovici-Šmarje pri Jelšah; Franc Rataj, Šmarje pri Jelšah; Jožef Zapušek, Kalobje-Celje; Jožef Stoper v Peršoveu-Konjice; bikorejska zadruga v Središču; Lovrenc Petovar v Ivanjkovcih-Ormož; bikorejska zadruga v Središču; Miha Senica v Dovskem-Senovem-Sevnica; Franc Klenovšček v Podgorji-Zabukovji-Sevnica; Janez Vidmajer v Padežu-Zabukovji-Sevnica; bikorejska zadruga v Slovenjem Gradcu; bikorejska zadruga v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu; bikorejska zadruga v Št. Ilju pod Turjakom-Slovenji Gradec; Ropert Repnik v Cerknici-Maribor; Janez Zabavnik v Ribnici-Marnberg; Matija Tomasini v Gornji Ložnici-Slovenja Bistrica; Franc Vrečko pri Sv. Juriju ob Pesnici-Maribor; Ewald Hempl v Cerknici-Maribor.

Krave: Prva darila po 60 K (državna darila) so dobili: Jurij Zabukovšek v Suterjem-Šmarje pri Jelšah; Andrej Bedjanič, Obreč-Ormož; Janez Katič

v Riegelsdorfu-Brežice; Ferdinand Pukl v Modražu-Slevenja Bistrica. — Druga darila po 50 K (državna darila). Jernej Vrečko v Černoljici-Celje; Janez Katič v Riegelsdorfu-Brežice; Franc Skala v Stari vasi-Videm-Brežice; Janez Vrhnjak v Pamečah-Slovenji Gradec. — Tretja darila po 40 K (državna darila): Alojz Igričnik v Dolu-Laško; Marija Vrečko v Novivasi-Celje; Jožef Stojan v Vrbnem-Celje; Jvan Kočevar v Središču; Silvester Mlaga na Planini-Sevnica; Franc Gračner v Pokleku-Blanca-Sevnica; Ivan Kac v Slovenji Bistrici; Anton Skočir v Ribnici-Marnberg. — Četrta darila po 30 K (državna darila) so dobili: Anton Režar v Podgradu-Celje; Ferdinand Roš v Hrastniku-Laško; Mastej Steiner v Goricah-Celje; Franc Gajšek v Vrbnem-Celje; Andrej Schmid v Jurklostru-Laško; graščina Weixelberghof v Laškem; Blaž Režabek v Spodnji Prištovi-Konjice; Miha Jevšenek v Šmarju pri Jelšah; Lovrenc Baumann v Središču; Janez Pavlovič v Armeskem-Sevnica; Peter Peterkovič v Mostcu-Brežice; Blaž Pečnik v Brežicah; Jožef Šribar v Starivasi-Videm-Brežice; Miha Cinžer v Hrastecu-Sevnica; Janez Šerbel v Hošnici-Slovenja Bistrica; Anton Jerovšek v Spodnji Novivasi-Slovenja Bistrica; Janez Preglav na Muti-Marnberg; Janez Konečnik v Vrhah-Slovenji Gradec; Edvard Pivec v Ribnici-Marnberg.

Telice: Prva darila po 40 K (deželna) so dobili: Franc Kupnik v Konjicah; Jakob Cvetko v Podvincih-Ptuj; Dominik Ribič v Kališoveu-Sevnica; Janez Jerovšek v Spodnji Novivasi-Slovenja Bistrica. — Druga darila po 30 K (deželna darila): Anton Plaskan v Braslovčah; Matija Kugler v Šmartnem v Rožnidolini pri Celju; Janez Marzidovšek v Zagaju-Šmarje pri Jelšah; Franc Kačičnik v Dramljah-Celje; Gregor Ocvirk pri Sv. Lovrencu pri Prosinu-Celju; Martin Pinterič v Selih-Brežice; Janez Starkl ml. v Sevnici; Miha Zorko na Spodnji Poljskavi-Slovenja Bistrica; Edvard Pivec v Ribnici-Marnberg. — Tretja darila po 20 K (deželna darila): Jožef Žveglič na Planini-Sevnica; Ferdinand Roš v Hrastniku-Laško; Matej Steiner v Goricah-Celje; Jožef Fidler v Hotunji-Šmarje pri Jelšah; Ferdinand Roš v Hrastniku-Laško; Jožef Ornik na Ptuju; Jurij Kuhar v Vrstju-Ptuj; Lovrenc Baumann v Središču; Franc Žnidaržič v Rakovcu-Brežice; Jožef Gašperin v Mihalovcu-Brežice; Jožef Balon v Stari vasi-Bizeljsko-Brežice; Valentin Urbanel v Dolžah-Slovenji Gradec; Pavel Rat v Št. Ilju pod Turjakom-Slovenji Gradec.

Teleta: Prva darila po 25 K (državna darila): Matej Steiner v Goricah-Celje; Ewald Hempl v Cerknici-Maribor. — Drugo darilo po 20 K (državno darilo): Richard Sons v Breznu-Maribor; Franc Kramberger v Kaniži-Maribor.

Volji: Prvo darilo po 80 K (deželno darilo): Jožef Šribar v Stari Novivasi-Videm-Brežice; Martin Radej v Kladji-Sevnica; — Drugo darilo po 60 K (deželno darilo): Jožef Fidler v Hotunjah-Šmarje pri Jelšah; — Tretje darilo po 50 K (deželno darilo): Pavel Rat v Št.

Ilju pod Turjakom-Slovenji Gradec; Janez Vrhnjak v Pamečah-Slovenji Gradec.

Razsojevalci so nadalje soglasno sklenili podeliti za trud in zasluge pri prireditvi razstav živine iz Gornje, Srednje in Spodnje Štajerske o priliki graškega jesenskega sejma v letih 1907, 1908 in 1909: srebrno državno kolajno: ravnatelju deželne šole za planšarstvo dr. Pavlu Schuppliju, deželnemu potovalnemu učitelju za živinorejo Martinu Jelovšku, deželnemu nadinž. Antonu Schwarzu, glavnemu tajniku Francu Juvan; bronasto državno kolajno: zadruženemu inštruktorju Fricu Schneiderju, knjigovodji Francu Walcherju, oficijalu Emanuelu Skoriču in asistentu Martinu Zupanu.

Skupno se je razelilo 4000 K v denarju za 113 glav goveda med 92 kmetskih posestnikov. Ta znesek se je vzela deloma (3000) iz državne dotacije za živinorejo, dočim se je subvencija dežele za prireditev razstave v znesku 1000 K popolnoma porabila. Častnih nagrad, to je kolajn z diplomami se je skupno priznalo 15 in sicer 2 zlati kolajni za razstavo c. kr. kmetijske družbe, 8 srebrnih in 5 bronastih državnih kolajn. Pohvalno se mora omeniti ravnanje štajerske hranilnice, ki se je v prilog kmetskih živinorejcev odrekla nele nagradam v denarju, ampak je k stroškom za prireditev te razstave pripomogla še 300 K. Graščinski upravi Lichtenegg, ki je last štajerske hranilnice, se je za razstavljeno kolekcijo 7 pingavskih goved priznala najvišja nagrada, zlata družbina kolajna.

Svečano razdeljevanje nagrad se je vršilo 28. septembra ob 11. uri predpoldne v šotornem hlevu v navzočnosti zastopnika visokega c. kr. poljedelskega ministrstva, gospoda c. kr. vladnega svetnika Henrika Giertha, mnogih članov osrednjega odbora, gospoda potovalnega učitelja Martina Jelovška in asistenta Zupanca, družbinih uradnikov, in velikega dela razstavljavcev. Namestu zaradi zasedanja deželnega zbora zadržanega predsednika c. kr. kmetijske družbe, ekscelece Edmunda grofa Attems je razdelil nagrade član osrednjega odbora dr. Erih Klusemann. Pozdravil je zastopnika visokega c. kr. poljedelskega ministrstva, gospoda vladnega svetnika Giertha, nato funkcionarje razstave in vse razstavljavce prav prisrčno in je opozarjal na to, da je razstava postala mogoča le vsled zelo izdatnih podpor države, dežele, društva „Grazer Herbstmesse“, štajerske hranilnice, kakor tudi mnogih okrajnih zastopov in veleposestnikov na Spodnjem Štajerskem in da je bilo le na ta način omogočeno izplačati toliko in tako bogatih nagrad. V imenu osrednjega odbora se zahvali vseh imenovanim faktorjem odkritosrčno za izdatno podporo skupnega dela in prosi posebno gospoda zastopnika vlade, naj blagovoli to hvalo naznaniti njegovemu ekscelenci gospodu poljedelskemu ministru in še nadalje ohraniti stremljenjem štajerskih kmetovavcev na polju živinoreje svoje zanimanje in svojo naklonjenost. Dr. Klusemann se spomni nato v kratkih besedah rezultatov te razstave vseh treh delov dežele, omenja požrtvovalno delovanje gospoda deželnega potovalnega učitelja za živinorejo Je-

lovška pri vseh treh razstavah in pripomni, da se pridružuje letošnja spodnještajerska razstava lepo vsem prejšnjim vkljub lanskemu pomanjkanju krme. Spodnještajerski živinorejci zaslužujejo posebno priznanje, da so vkljub svojemu težavnemu položaju postavili na razstavo tako lepo živino, ki je zgovorna priča o napredku živinoreje na Spodnjem Štajerskem. K sklepu je slavil najvišjega zavetnika kmetijstva, Njega Veličanstvo cesarja Franca Jožefa.

Razstavo je obiskal eksceleca gospod deželni glavar in načelnik c. kr. kmetijske družbe eksceleca Edmund grof Attems, veliko število deželnih poslancev in mnogo občinstva na graškem jesenskem sejmu. Vsi so se z velikim priznanjem izražali o razstavi. Glavni tajnik Juvan.

Naš izvoz živine in mesa.

Za našo domačo živinorejo je velike važnosti, da vemo vedno, kaka je naša inozemska trgovina z živino, ker si lahko samo na podlagi teh podatkov ustvarimo sodbo o eventualni ceni za živino. Če velja to že za navadne čase, velja še tembolj za sedaj, ko se bodo sklepale trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, oziroma ko se bodo obnovile, ker zadevajo te pogodbe bolj ko kaj drugega našo živinorejo in sicer ne le z ozirom na konkurenčno sposobnost teh pokrajin v tem oziru, ampak tudi z ozirom na obliko, v kateri se bodo zgore omenjene pogodbe obnovile.

Po uradnih podatkih, ki jih imamo za prvo polletje 1909. o našem izvozu živine in mesa, posnemamo, da se je povzdignil pred vsem naš izvoz živine, dočim se mora reči, da je izvoz drobnice (ovac in svinj) nazadoval. Goveda je šlo 90.106 glav v vrednosti 33.2 milijonov kron v inozemstvo, to je še enkrat toliko ko v prvi polovici leta 1908. in po vrednosti za 11.3 milijonov K več. Skupno je znašal naš izvoz živine za klanje v času od januarja do junija t. l. 111.982 glav v vrednosti 33.9 milijonov K, dočim je v istem času prejšnjega leta znašal 132.031 glav v vrednosti 24.2 milijonov kron. Torej je bilo 9.7 milijonov K več, dasi je bilo 20.049 glav manj. To navidezno nasprotje se lahko razloži iz zmanjšane izvoza drobnice.

Izvoz mesa se je v tem času zvišal za 1800 metrskih stotov v vrednosti okroglih 300.000 K. Sledeča tablica daje pregled o našem izvozu mesa in živine: izvoz mesa in živine od januarja do junija.

	Vrednost v kronah		Glav		Razloček
	1908	1909	1908	1909	
Voli . . .	15,879.000	18,066.750	26.867	30.849	+ 3.982
Biki . . .	1,173.730	1,124.760	2.062	2.064	+ 2
Krave . . .	3,239.200	4,420.055	7.716	10.918	+ 3.202
Mlajina . . .	1,456.110	9,344.085	5.393	43.286	+ 37.893
Telci . . .	171.108	289.933	1.764	2.989	+ 1.225
Ovce . . .	1,564.864	465.136	55.888	16.612	- 39.276
Koze . . .	1.950	4.125	78	165	+ 87
Jagnjeta . . .	247.392	14.772	20.616	1.231	- 19.385
Svinje . . .	458.769	208.497	11.647	3.868	+ 7.779
Klana živine	24,192.123	33,938.113	132.031	111.982	- 20.049
Meso				metr. stoti	
Sveže . . .	819.470	1,221.075	4.474	6.823	+ 2.349
Pripravljeno . . .	1,198.450	1,078.580	6.417	5.778	- 639
Klobase . . .	44.200	59.356	243	318	+ 75
Mesni izdelki	2,062.120	2,359.011	11.134	12.919	+ 1.785

Velik del časopisja se navdaja pri zvišanem izvozu živine na najlepšim upom in vsebina vseh tozadevnih notic gre na to, da se sedaj bližajo časi, ko bo zopet lahko napredovala naša živinoreja. S tem se hoče očitno doseči namen, da bi se budnost naših živinorejcev pred raznimi nevarnostmi, ki jim grozijo, uspalava in da bi se za stremljenja merkantilističnih krogov v trgovsko političnem oziru ustvarila svobodna pot.

Cel položaj pa nikakor ni tak, da bi se našim živinorejcem omogočila potrebna brezskrbnost; kajti pobližje prematranje in primerjanje zgore navedenih števil nam kaže, da je položaj naravnost nevaren. Sicer se je izvoz naše živine v Nemčijo povzdignil za okroglih 1500 glav in v Švico za kakih 3000, kar kaže, da so se številke iste dobe prejšnjega leta nekako podvojile. Sledeča tablica nas pouči natančneje o tem:

Dežele	Govedo	Svinje	Ovce
	Število kosov		
Nemčija	40.452	281	1.386
Švica	6.750	636	9.121
Italija	42.550	2.866	834
Belgija	—	—	3.170
Francoska	—	—	3.493

Dejstvo pa, da je naš izvoz v Nemčijo in Švico tako poskočil, kaže naravnost žalostne razmere pri ceni naše živine; trgovsko je bil ta izvoz omogočen samo s tem, ker so bile cene pri nas tako nizke, da se je lahko premagala visoka carina omenjenih držav. To dejstvo torej pač nikakor ne govori proti, ampak naravnost za žalosten položaj, v katerem se naša trgovina z živino ravno sedaj nahaja.

Še bolj jasno pa se nam pokaže to dejstvo, če se ozremo na žalosten položaj našega izvoza mlade živine. Ta je poskočil od približno 5000 glav na več ko 43.000 v prvem letošnjem polletju — to je za več ko 38.000 glav v vrednosti 9 milijonov proti 1 milijonu leta 1908. poskočil in največji del te živine je šel v Italijo, ki nam bo pozneje zaradi naše najnovejše pogodbe glede živinskega prometa ž njo delala s svojim uvozom stare živine še velike preglavice. Ker tvori mlada živina temelj vsake živinoreje, kaže izvoz tako velike množine naše mlade živine na to, da naši živinorejci ne verujejo več v to, da bi se živinoreja še dalje izplačala in da so začeli zaradi tega za vsako živinorejo tako zelo potrebno mlado živino prodajati.

V takem položaju pač ni treba posebnega preroškega duha, če hočemo trditi, da gre v takih razmerah naša s tolikimi žrtvami na času in denarju zboljšana živinoreja v žalostno bodočnost.

Še bolj postaja žalosten ta položaj zaradi tega, ker se je zvišal uvoz živine iz Ogrske, kar se vidi na naslednjih številkah:

Uvoz živine iz Ogrske:

1908	1909	1908	1909
januarja do maja	januarja do maja	januarja do maja	januarja do maja
35.807.634 K	46.673.220 K	90.839 glav	123.435 glav

Zaradi popolnosti še omenjamo, da je poskočil v istem času tudi uvoz svinj od 24 na 29 milijonov K, skupen uvoz živine iz ogrske pa za 16.8 milijonov K.

Zaradi tega je lahko umljivo, da se kaže v širnih slojih naših živinorejcev velika nevolja in da zrejo vsi naši kmetovavci, posebno pa v planinskih deželah, ki so navezani edino na živinorejo, s težkimi skrbmi v bodočnost in da upajo v svoje agrarne poslance, ker leži v njihovih rokah, da onemogočijo s trgovsko politiko še daljšo škodo, ki grozi našim živinorejcem.

Koliko mleka dajejo razne pasme goveda na Štajerskem.

(Napisal A. Gstirner.)

(Dalje.)

Na kmetijski šoli v Grottenhofu (kjer so same pingavke), se ta čreda ravno spreminja, tako da sem lahko porabil le letnike 1906. in 1907. V teh letnikih je bilo tukaj 24 glav s 43 kontrolnimi leti po 2.115 kg mleka s 3.88 odstotka = 89.07 kg tolšče, za 100 kg škrobove vrednosti, v krmi se je dobilo 106 kg mleka. Izmed 22 starih krav tehta vsaka 569 kg. — Na mariborski šoli spada sem 6 glav z osmimi kontrolnimi leti (1906 in 1907), ki so dale po 1.960 kg mleka s 4.02 odstotka = 78.79 kg tolšče. Na Grabnerhofu se je v letih 1905.—1907. kontroliralo skupno 12 starih krav s 24 letnimi zaključki, ki so dajale povprečno po 2.683 kg mleka s 4.01 odstotka = 107.665 kg tolšče. Če smemo vzeti 16 kg sena za računanje, kakor smo preje rekli, se dobiva tukaj za 100 kg škrobove vrednosti 126 kg mleka. Povprečna teža je znašala 627 kg brez izvzete brejosti, tako da moram po svojih računih vzeti kakih 600 kg za račun.

Če seštejemo vse to, dobimo 149 pingavskih krav z 278 kontrolnimi leti, ki je imela vsaka po 2.235 kg mleka po 3.84 odstotka = 85.81 kg tolšče. Te krave so dale 73 odstotkov telet, od teh je bilo 54 odstotkov teličkov in 46 odstotkov teliček, 67 teličkov je tehtalo povprečno 44.09 kg, 100 kg teliček po 42.02 kg. Splošno se trdi, da imajo pingavke težka teleta, to se tudi tukaj vidi. 50 starih krav je tehtalo povprečno kakih 575 kg. Množina mleka je bila povprečno od 664 kg po 4.3 odstotka = 28.73 kg tolšče (v nekem slučaju celo le 538 kg mleka) do 4.356 kg mleka po 3.4 odstotka = 146.19 kg tolšče v obratu prvega štajerskega kontrolnega društva ali 3.444 kg po 4.39 odstotka = 151.16 kg na Grabnerhofu. Torej stoje glede množine mleka pingavke za marijadvorkami in muredolkami, in ne dosežajo niti njih najvišjih množin mleka. Nasprotno pa prekašajo pingavke druge štajerske pasme glede možnosti spitanja, kakor mi je povedal jeden največjih živinorejcev dežele in tudi glede množine in teže telet, kakor smo z gore pokazali.

Iz precej številnih poročil o drugih pingavskih čredah podajam za vzgled samo eno. V listu „Deutsche landwirtschaftliche Presse“ (1902. št. 32) navaja Beguin množino vpisanih krav nekdanjega štajerskega plemenskega društva na 2.200 do 2.400 kg po 3.5 do 3.8 odstotka, največja množina je bila leta 1897 od krave št. 6 v Vasoldsbergu 4.278 kg. Po letnem poročilu pingavskega plemenskega društva za leto 1903. se je leta 1903. v Welsbergu namolzlo 2.385 kg od 15 glav, v Neustiftu (1902. do 1903.) od 13 glav

v 21 kontrolnih letih 2.382 kg, mala čreda gospe Wolfbauer v Stainzu (5 glav) je dala po 2.736 kg mleka. Na Solnograškem je prišla slavna Schmidtmannova čreda v Hintertal-Bachwinklu od 1970 kg v letu 1891 na 2.685 kg s 3.74 odstotka = 99.30 kg tolšče v letu 1901. V Drauhofnu na Koroškem („Kärntner landwirtschaftliche Mitteilungen 1902“, št. 1) velja kot povprečje 2.304 l s pač 4 odstotki tolšče, ker se dobi iz 100 l mleka polpeti kilogram surovega masla. Na Tirolskem se je v plemenskih zadrugah v letih 1905. do 1908. v celoti kontroliralo 1.534 krav, ki so dale 2.007 kg na leto.

Vse to niso nikakor velike množine in vendar lahko daje tudi ta pasma zelo dobre molznice; vendar pa se mi zdi, da so vse tukaj obravnavane krave zelo lahke. V Kapuvaru se je redila čreda kakih 100 glav, povprečje cele črede je v letih 1892. do 1896. izračunalo na 2.971 litrov, povprečje pri 30 najboljših kravah je bilo 3.524 litrov pri živi teži 530 kg, povprečje pri 10 najboljših kravah pa 3.936 litrov pri živi teži 515 kg. O neki kravi se navajajo naravnost velikanski pridelki: povprečje 5.340 litrov v štirih letih, v letu 1894 edinem 5.730 litrov. Po neki notici v listu „Milch-Zeitung“ daje ta čreda sedaj seveda le 2.400 do 2.600 po 3.74 odstotka kot dveletno povprečje od 37 glav, ki pa jih prekašajo zapadno ogrske simmentalske križanke, ki dajejo 3.100 litrov mleka s 4 odstotki tolšče. Popolnoma na mleko so se prej redile mölltalke, mala pasma, ki pa se je sedaj marsikje že izenačila s pingavkami, kar je precej škodilo množini mleka, kakor se je pokazalo na kmetijski razstavi v Celovcu („Oesterreichische Molkereizeitung“ 1903, št. 19, posebno primerno to, kar piše Adamec v št. 20). Vendar pa še mora biti ta stara dobro molzna pasma v dolini Mölle, ker dobiva neko srednještajersko izmolzno gospodarstvo od tam svoje najboljše molzne krave; v letih 1901. do 1903. se je tam 81 letnikov tudi kontroliralo; dali so povprečno 3.325 litrov, za 13 odstotkov več, ko izbrane krave raznih štajerskih pasem. Povprečna teža petih glav je znašala 510 kg, tudi pri drugih znaša baje okoli 500 kg; tako so v kljub svojemu velikemu pridelku mleka bolj težke ko stare mölltalke, o katerih poročata Martiny in Mottoni.

5. Vzhodnještajerska lisasta pasma.

Ta ima križanke simmentalske pasme različnih stopenj, enako kakor v sosednji zapadni Ogrski, ki se tudi v sosednjih delih Nižje Avstrije vedno bolj in bolj širi. Plemenski biki se jemljejo navadno v zapadni Ogrski, največ je na to pasmo vplivala pač čistokrvna živina črede v Ratotu. Dozdeva se mi tudi, da sem na dveh posestvih na Spodnjem Štajerskem videl krave te pasme; imele so vse znake križanja s simmentalkami in so bile kupljene na graškem sejmu. K tem še prihajata dve kravi s petimi kontrolnimi leti iz živinorejske šole v Mariboru, ki sta se mi označili kot križanki med simmentalkami in pingavkami. Skupno je torej 9 krav z 20 kontrolnimi leti, v katerih se je namolzlo 56.702 kg mleka, v 48.633 kg mleka je bilo 1.763 kg tolšče. To daje povprečje 2.835 kg mleka po 3.63 odstotka

= 102.79 kg tolšče. Da je ta rezultat tako zelo ugoden, k temu je največ pripomogla krava št. 7 v Mariboru, ki je v letu 1907. samem dala 5.052 kg mleka po 4.3 odstotka = 217.24 kg tolšče. Ta pridelek mleka in tolšče je tako velik, da mu na vsem Štajerskem ni enakega. To kravo moramo označiti kot naravnost čudovito in velika škoda bi bila, če bi se zaradi tega, ker je križanka, ne rabila dalje za pleme.

Sploh pa je število dvajsetih kontrolnih let premajhno in pripadnost k tej pasmi premalo zanesljiva, da bi se lahko delali zanesljivi sklepi; zelo žal mi je, da ne morem dati podatkov iz Vzhodnje Štajerske. Dejstvo je, da je ta pasma tudi v izmolznih hlevih pri Gradcu zelo priljubljena. Po izvoru te pasme bi pričakovali večjo množino mleka. Križane so z na mleko visoko vzrejeno kulturno pasmo, od katere je na njih pač precej prešlo. Po Ujhelyju („Oesterreichische Molkenzeitung“ 1906, št. 116) je dalo 90 glav zapadno ogrskih simmentalk križank v Martovásáru leta 1905. po 2.487 kg mleka po 3.92 odstotka tolšče, v Kapuvaru celo 3.100 kg mleka. V šoli v ogrskem Starem gradu je dajalo 20 pri kmetih nakupljenih pinkafelderic 2.244 kg mleka po 4 odstotka = 89.76 kg tolšče.

6. Domača štajerska pasma.

Pod tem pojmom umevam vse živali I. štajerskega kontrolnega društva, pri katerih se mi ni posrečilo določiti pripadnost k tej ali oni pasmi. K tem še štejem eno kravo na vinorejski šoli v Mariboru, ki se mi je označila kot križanka pingavske in muricodolske pasme. Skupno jih je tako 43 glav s 87 kontrolnimi leti, v katerih so dale 2.270 kg mleka po 3.74 odstotka = 84.81 kg tolšče. Dajejo 81.4 odstotka telet, med katerimi je bilo 52.54 odstotkov bikičev in 47.46 odstotkov teliček. Ta rezultat nikakor ni tako slab, množina mleka prekaša povprečje pingavk in muricodolk in prihaja muredolkam zelo blizu. Množina tolšče je zelo mala. Tudi to je zopet dokaz, da se s samo rejo na čisto pasme še ne opravi vse.

7. Križani planinski sivci in štajerska pasma.

Te sem našel pri treh članih I. štajerskega kontrolnega društva. Pri enem je bilo 5 glav z osmimi kontrolnimi leti; bile so na sejmi kupljene krave, ki so po sodbi vodje obrata in moji kazale vse znake takega križanja. Skupno so dale 20.198 kg mleka s 753.26 kg tolšče. Pri drugem je bila samo ena krava, ki se mi je izrečno označila kot križanka med montafonkami in štajersko domačo pasmo. Prikaže se šele leta 1907.—1908., je torej mogoče mlada krava. Dala je 1775 kg mleka z 69.84 kg tolšče. Pri tretjem je bila le ena glava z dvema kontrolnima letoma, ki se je označila kot križanka montafonk s križanko muredolk. Obe leti skupno sta dali 4.938 kg mleka s 182.15 kg tolšče. Vseh sedem s svojimi ednajstimi kontrolnimi leti je dalo 26.911 kg mleka z 1005.25 kg tolšče, torej povprečno 2.446 kg mleka po 3.74 odstotkov = 91.39 tolšče. Dasi je število tako zelo majhno in vrhu tega (pri enem) nezanesljivo, in se iz njega ne dajo delati zanesljivi sklepi, vendar kažejo te številke to, kar se mora

teoretično pričakovati. Vidimo sicer, da pada vsebina tolašče, a vendar gre množina mleka jako zelo kvišku, da se je v primeri s pingavkami, muredolkami in muricodolkami tudi povzdignila množina tolašče. Obžalujem, da ne morem navesti še par sto takih slučajev, kajti dokazovali bi več ko vsa teoretična razmatranja in govornice proti ali za križanke. Ali kakor, že rečeno, nisem jih našel.

(Konec sledi.)

Postava o živinskih kugah.

Kmetskega živinorejca navdaja strah in kurja polt ga obide, če sliši danes kaj o postavi o živinski kugi. Ta postava se mu zdi nepotrebna in nekako omejevanje pravic državljana, nekaka prava muka. Moji ljubi živinorejci, vi se s tem svojim nazorom hudo motite in bi delali zelo kisle obraze, če bi danes ne imeli postave o živinski kugi.

Predno o kaki stvari sodimo, se ne smemo prenagliti in kaj kratkomalo zavreči, ker se nam zdi neprijetno, kar pa vresnici ni, ampak si moramo stvar bližje ogledati in natanko preiskati vse vzroke, ki so povzročili kako stvar, predno lahko prav in zanesljivo o kaki stvari sodimo. Če se bo to zgodilo, potem bo vaša sodba o tej stvari pač popolnoma drugačna in vi boste začeli spoznavati in ceniti pravo vrednost in korist naše postave o živinski kugi.

Žalostno bi bilo z našo živinorejo, žalostno pa tudi z obstankom živinorejskega prebivavstva, če bi ne imeli postave o živinski kugi. „Brez postave o živinski kugi ni danes mogoča denarna živinoreja“ proti temu izreku se ne more in ne da nič ugovarjati. Samo par tednov, ko bi bila ta postava brez veljave, in videli bi velike nadloge, ki bi prišle zaradi tega in ravno vi, ljubi živinorejci, bi sami zopet prosili, naj se da enaka postava.

Postava o živinski kugi je temelj živinoreje, ki se ne sme zmagati, naj se potem stvar opazuje s te ali z one strani. Naša postava o živinskih kugah ima pred vsem dva namena in sicer;

1. Preprečuje donašanje živinskih kug iz inozemskih držav;
2. ugonablja kuge, ki so se pokazale pri nas doma.

Da se prepreči medsebojno okuževanje živine v raznih državah, in promet z živino med raznimi državami prost, ampak je ali popolnoma zabranjen (Rusija, Rumunsko), ali pa deloma omejen. To odredbo je povzročil namen, da bi se preprečilo donašanje živinskih kug iz tujih držav, s to odredbo se je skušalo domačo živinorejo zavarovati pred raznimi kugami in ji zagotoviti nemoten razvoj, kar je za kmetovavca pač lep in vzvišen smoter. Med raznimi državami imamo pogodbe o živinski kugi, ki se sklepajo na podlagi naše postave o živinski kugi. Če bi torej ne imeli postave o živinski kugi, bi tudi ne imeli takih pogodb med posameznimi državami in našo monarhijo, promet z živino bi bil torej prost, to je, vsak bi lahko popolnoma nemoteno uvažal živino iz raznih tujih dežel v našo državo, brez ozira na to, ali je živina zdrava ali mogoče celo okužena.

Tak prost promet z živino bi bil za domače živinorejce pač najhujši udarec v gospodarskem oziru, ki bi jih lahko zadel, kajti pred vsem bi padla zelo občutna cena naši domači živini in s tem bi se redna in umna živinoreja po naših deželah sploh onemogočila, to tudi zaradi tega, ker bi naša živina ne bila nikdar kuge čista. Drugače pa bi na ceno naše živine vplivalo tudi dejstvo, da bi vse one države, ki so naše sosede (Nemčija, Švica) in ki imajo urejene živinozdravniške policijske razmere, ki imajo torej postavo o živinski kugi, zaradi vedne nevarnosti okuženja popolnoma zabranile naš izvoz živine.

Kakor se lahko uvidi iz navedenega, je ravno postava o živinskih kugah, ki zabranjuje in omejuje uvoz živine iz sosednjih dežel in postava o živinskih kugah je zopet, ki nam omogoča izvoz naše živine v druge države. Že iz tega samega se vidi velikanski pomen naše postave o živinskih kugah in zaradi tega moramo po vseh močeh skušati ohraniti našo živino zdravo, da jo lahko vsak čas nemoteno izvažamo v tuje dežele. Če ne stremimo za tem, da bi dosegli ta cilj in če ne zatiramo kug dovolj naglo, potem nam odgovori inozemstvo s tem, da zapre svoje meje našemu izvozu živine, zaradi česar pade potem zopet cena naši živini in živinoreja se ne izplačuje več.

Če bodo ljudje enkrat do dobrega spoznali gospodarski pomen postave o živinskih kugah, potem bodo nastale drugačne razmere in živinorejci in kmetovavci bodo prvi, ki bodo delali na zatiranje raznih kužnih bolezni in sami pri tem pomagali. Danes se to žalibog ne godi, tako da oblastem ne preostaja nič drugega, ko da strogo ravnajo, ker je hitro pokončevanje kake kuge vendar odredba, ki je velikega pomena v splošnem in javnem gospodarskem interesu.

Če bi se postava o živinski kugi pravilno umevala in če bi se vse njene zahteve točno in vestno izpolnjevale, potem bi ta strogost sama po sebi ponehala, ker tam, kjer se vse zahteve natančno izpolnjujejo, ni potrebna nobena strogost. V takih razmerah se nobena kuga nebi mogla razširiti in če bi se vedno vse naznanilo takoj, bi se tudi takoj v nastanku zatrla. Kako prijetno in dobičkanosno bi bilo za naše živinorejce, kako ugodno za oblasti in za državo in koliko časa, truda, denarja in jeze bi se s tem prihranilo. Strogost pa bi se ohranila le za nepošteno trgovino z živino in tihotapljenje z živino.

Sedaj pa se, ljubi moji živinorejci, malo potrudite in mislite o vsem tem, kaj sem vam povedal in izpolnjujte popolnoma dolžnost, ki vam jo nalaga postava o živinskih kugah in prepričali se boste in uvideli, da je postava o živinskih kugah neizogibno potrebna in da hoče za vas in vaše blagostanje najboljše, da pa so tudi živinozdravniki, ki so v prvi vrsti poklicani, to postavo izvrševati, vaši najboljši in odkritosrčni prijatelji in svetovavci.

Wisjak,

c. kr. okrajni živinski nadzdravnik.

Dodatek k navodilu o uporabi Matievičevega merilnega traka.

V konferenci za določevanje žive teže z merjenjem, ki se je vršila 25. avgusta 1909 v Št. Lambertu na Gornjem Štajerskem in ki so se je udeležili tudi zastopniki c. kr. kmetijskih družb iz Štajerske in Koroške, se je po overjenem utemeljevanju sprejelo za potrebno in primerno, izdati k navodilu o rabi Matievičevega merilnega traka sledeči dodatek:

Kakor hitro je trak za merjenje ovit okoli prs in s primernim natezanjem dovolj napet, se obseg pri volih za 0, starih bikih za 1.6, pri kravah za 1.0, pri telicah in mladih bikih za 0.6 rdečih M enot podaljša in tako dobljena dolžina smatra za obseg. Na tem mestu se potem razbere pri normalno razvitih živalih teža v kilogramih na gornji rdeči razdelitvi. Pri nenormalno razvitih živalih potrebna korektura z napredovanjem ali nazadovanjem na rdeči M razdelbi se bere od naznačenega mesta.

Bodi na pr. obseg čez prsa 195 cm, potem imamo na rdeči razdelbi 329.0. Za normalno razvite živali znaša pri 329.0 živa teža pri volih 590 kg, za bike pri 330.6 M 650 kg in pri kravah pri 330.0 pa 628 kg.

Če pa je za vsako teh živali pri 195 cm obsega vsled izredno velike dolgosti ali drugih znakov, ki kažejo na večjo težo, potrebna korektura + 1, potem imamo pri 330.0 M za vole, za bike 331.6 M in krave 331.0 teže 628, oziroma 693 in 670 kg.

Omeniti moramo, da so nastavki za te prsne obsege posneti po meritvi in tehtanju 689 goved, med katerimi je bilo 156 volov, 51 starih bikov, 80 ne brejih, 150 brejih krav, 78 telet i. t. d. Z ozirom na sam obseg čez prsa so znašale žive teže teh živali od 0.0627 u^3 in 0.10905 u^3 . Velika razdalja med obema koeficientoma (razdalja za manjšega 73.9 odstotka) ne dovoljuje, da bi se določil konstanten faktor a za formulo $a u^3$, oziroma 0.0888, kakor bi se povprečno določil. Zato je nova metoda za rekonstruirani merilni trak z zgornjim dodatkom iskala in našla take spremenljive faktorje, ki omejujejo razdaljo med posameznimi težami v posameznih kategorijah živali (voli, biki, krave i. t. d.) in posameznih štadijih razvoja na najmanjše dopustne meje.

Inozemska živina z razmeroma zelo velikim obsegom in zelo malo dolžino, kakor n. pr. Garonnais-Limousin, Short-horn Angus i. t. d. prekoračuje navedene meje, tako zadnja vrsta v nekem slučaju do 0.04435 u^3 in potrebuje zato druge nastavke za prsne obsege. Ti pa se niso mogli dognati, ker manjka potreben material za opazovanje.

Kako se ubranimo podgan.

Splošno se ljudje pritožujejo o velikem razmnoževanju podgan in o škodi, ki jo delajo, zaradi česar se nam zdi primerno času in potrebno, da opozorimo širše kroge, pred vsem pa kmetovavce, na to stvar.

Ne glede na ostudnost teh živali zremo v njih tudi razširjevalce nalezljivih človeških in živinskih bolezni. To je tem bolj nevarno, kar lahko dobe svinje tri-

hine, če jedo trihinaste podgane ali pa če se jim v pičo pomeša blato od trihinastih podgan, kar se zelo lahko in zelo pogosto zgodi.

Podgane delajo veliko škodo na poslopju in gospodarskih uredbah, poškodujejo in onesnažujejo vse prostore in vse stvari, do katerih lahko pridejo, vznemirjajo vedno živino, spravljajo v nevarnost in skoro onemogočujejo pravilno in umno perutnarstvo ter delajo tako veliko sitnobo in škodo v vsakem gospodarstvu.

Torej je nujno potrebno, da jih po možnosti pokončujemo in zatiramo in v ta namen priporočamo v naslednjem par primernih in izkušenih sredstev.

Podgane preganjamo pred vsem s tem, da jim odvzamemo vsa zavetišča in skrivališča, da zapremo kanale z železnimi mrežami. Nadalnja sredstva so, razun porabe različnih strupov tudi zalivanje podganih lukenj z vodo ali degtom (térom), vpihavanje žveplenega ali formalinskega dima v luknje z mehom, nadalje polaganje z žvepljenim ogljencem napoljenih volnenih cap v luknje, pri čemer se razširja žvepleni ogljenc vanje, se razširi po vseh zavetiščih in prežene podgane. Izmed drugih sredstev, ki služijo za pokončavanje podgan, bo zelo dobro tudi če nastavimo podganam previdno male kosce pogače, narejene iz 250 gr dobro zdrobljene zelene morske čebule, 400 gr krompirjeve moke, 70 gr pšenične moke in prejšnim delom repičinega olja. Večkrat se rabi tudi mešanica iz kopuzne moke, stolčenega sladkorja in mavca (gipsa). Če se podgana te mešanice naje, se ji mavec v želodcu strdi in potem podgana zaradi tega pogine. Zelo uspešno sredstvo proti podganam je nadalje „Ratin“ — poseben povzročevavec boleznem ki ima to prednost, da škoduje le podganam in mišim. Prusko ministrstvo za poljedelstvo ga priporoča domenam in logarstvom; dobiva se v Berlinu, Unter den Linden 57/58.

Nazadnje še ne smemo pozabiti, da so ostrodubi in za lovljenje podgan pripravni psi, ki te živali vedno preganjajo in vznemirjajo, za preganjanje in zatiranje te gnusobe zelo porabni.

Da se rešimo podgan, ki so večkrat zelo sitne in nadležne, ne zadostuje, da rabimo samo eno sredstvo, večkrat je potrebno, da poskusimo par sredstev zaporedoma, dokler ne zadenemo najboljšega in najprimernejšega.

Iz podružnic.

Št. 117 v Slov. Gor. Kakor lansko leto, tako bo tukajšnja podružnica oskrbovala tudi letos za svoje člane skupna naročila sadnih drevesec, cepljenk, gozdnih rastlin in umetnega gnojila. P. n. člani in kmetovavci so uljudno vabljeni, da blagovolijo svoja naročila sporočiti podružničnim zaupnikom ali pa naravnost podružničnemu vodstvu do 20. oktobra.

Gospodarske drobtine.

(Nabrane iz raznih gospodarskih in kmetijskih listov.)

Ali mi sosed lahko brani voziti les iz gozda čez njegov svet? Glede spravljanja lesa iz gozda čez tuj svet velja § 24. gozdnega zakona, ki slove: Vsak

posestnik je dolžan gozdne pridelke, ki se drugače sploh ne morejo, ali le z razmerno velikimi stroški iz gozda spraviti, pustiti prenašati po svojem svetu. To se pa mora zvršiti na najmanj škodljiv način in proti povračilu prizadete škode. O potrebi, spravljati les čez tuj svet, rzsodi okrajno glavarstvo, ki k razpravi pritegne stranke in izvedence. Okrajno glavarstvo more takoj izdati začasno odredbo. Če stranke niso z odredbo zadovoljne, se morejo pritožiti na deželno vlado. Če se ne doseže sporazumljenje glede povračila škode, je stranke nakazati na redno sodno postopanje. Les se pa more takoj pričeti spravljati, kakor hitro se založi tista denarna vsota, ki se je začasno izračunila za odškodnino.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
		Celje . . .	50	1250	1050	10—	850	950	10—	—	—	—	—
Ormož . . .	50	14—	10—	950	9—	905	725	—	—	—	—	—	—
Gradec . . .	50	1625	1088	950	10—	938	1160	—	—	—	—	—	—
Ljubno . . .	50	1550	1050	975	975	950	—	—	—	—	—	—	—
Maribor . . .	50	14—	9—	850	875	925	9—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	50	14—	950	10—	10—	950	—	—	—	—	—	—	—
Inomost . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	50	26—	20—	—	1750	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	1240	1009	—	875	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd . . .	50	1315	935	—	840	990	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	50	1465	1010	833	845	955	—	—	—	—	—	—	—
Line	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	783

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
		Celje	50	11—	10—	850	7—	7—	6—	—	—	—	—
Ormož	50	8—	13—	6—	5—	4—	4—	—	—	—	—	—	—
Gradec	50	1150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	—	14—	7—	6—	4—	3—	—	—	—	—	—	—
Maribor	50	850	12—	6—	—	3—	275	—	—	—	—	—	—
Ptuj	50	—	—	650	6—	420	380	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmom in slamo od 27. septembra do 3. oktobra 1909. Pripeljalo se je 30 vozov s 293 meterskimi stoti sena in 18 vozov s 151 meterskimi stoti slame, in je bilo slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 8.50 do K 12.40, sladko od K 9.— do K 13.—; ržena slama od K 6.— do K 7.60; pšenična slama od K 6.— do K 7.40, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 7. oktobra 1909 Prignalo se je 522 volov, 334 bikov, 544 krav, 129 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in 157 konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 1 vol, 48 bikov, 5 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 94 volov, 17 bikov, 52 krav, 2 telet; Predarlberško: 7 volov, 28 bikov, 44 krav, 10 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Česko: — volov, — bikov, 33 krav, 10 telet; v Trst: — volov, — bikov, 46 krav, — telet; v Švico: 58 volov, 39 bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 80.— do K 86.— (izjemoma K 94.—), poltolsti od K 68.— do K 78.—, suhi od K 58.— do K 66.—; voli za

pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 58.— do K 66.—, poltolste od K 46.— do K 56.—, suhe od K 26.— do K 42.—; biki od K 58.— do K 74.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.—, do K 72.—. Črez 4. tele od K 50.— do K 58.—; breje od K 50.— do K 60.—; mlada živina od K 60.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—. Sejm klavne živine dne 8. oktobra 1909. Zaklana živina: 567 telet, 1738 svinj, 12 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.36; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.38 do K 1.48; nemške mesne svinje od K 1.50 do K 1.56; nemške pitanske svinje od K 1.42 do K 1.46; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.46 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.44; mesne svinje od K 1.36 do do 1.50, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.40 do K 1.46; ovce od K —.80 do K —.84; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 24. oktobra v Ernovžu*; v Velenju*, okr. Šoštanj.

Dne 25. oktobra v Lembergu*, okr. Šmarje pri Jelšah; na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Ribnici**, okr. Marnberg; v Lipnici*.

Dne 26. oktobra v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 27. oktobra na Ptuju (sejem s ščetinariji); v Imenem (sejem s ščetinariji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 28. oktobra v Gornjem gradu**; v Slovenji Bistrici**; pri Sv. Tomažu-Koračice**, okr. Ormož; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Cmureku**; v Gradcu*; v Št. Jurju ob juž. žel.**; okr. Celje; v Koprivnici**, okr. Kozje; na Muti**, okr. Marnberg.

Dne 29. oktobra v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 30. oktobra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 31. oktobra na Ptujski gori*, okr. Ptuj.

Dne 2. novembra v Vitanju**, okr. Konjice; v Stradnu, okr. Cmurek; v Celju*; v Št. Vidu ob Vogalu**, okr. Lipnica; v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*.

Dne 3. novembra na Ptuju (sejem s ščetinariji); v Pišecah**, okr. Brežice; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Imenem (sejem s ščetinariji), okr. Kozje.

Dne 4. novembra v Konjicah*; v Št. Pavlu pri Preboldu*, okr. Celje; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji).

Dne 5. novembra na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; v Gradcu (sejem v mlado živino).

Dne 6. novembra v Št. Janžu**, okr. Arvež; pri Novi Cerkvi**, okr. Celje; v Šmartnem**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Rečici**, okr. Gornji grad; v Peklu*, okr. Slovenja Bistrica; pri Sv. Vidu pri Ptuju**; v Brežicah (tudi svinjski sejem).

Št. 11.241.

AVIZO!

Vojaška uprava kupi po trgovskih običajih za:

Maribor 5900 q pšenice in 5120 q rži.

Dotična zagotvitvena obravnava se bo vršila 27. oktobra 1909 pri c. in kr. intendantu 3. kora v Gradcu. Kolkovane prodajne ponudbe morajo priti najpозnejše do 9. ure predpoldne. Natančnejše pogodbe so razvidne v popoldnih kupnih avizih in uzančnih zvezkih, razporejenih pri intendantu 3. kora, pri vojaških oskrbovališčih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju, nadalje pri podružnem vojaškem oskrbovališču v Beljaku.

V Gradcu, oktobra 1909.

427—1

Od c. in kr. intendantsance 3. kora.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Razstava vina in sadja Zveze gospodarskih zadrug na graškem jesenskem sejmu 1909.

Ta razstava je tvorila eno najlepših središč graškega jesenskega sejma 1909; kako priljubljena je bila, kaže že samo dejstvo, da se je prvo nedeljo razstave razdelilo 19.000 pokušenj vina.

Nagrade so dobili sledeči: častno priznanje so dali razsojevalci izven konkurence stoječemu štajerskemu sadjerejskemu društvu kot največjo nagrado.

Srebrno državno kolajno so dobili: dr. Edmunda Rossiwala graščinska uprava Thurmhof, pošta Borovnica pri Kalsdorfu: štajerska deželna poljedelska šola v Grottenhofu pri Gradcu in prva štajerska tvornica za sadne soke in konzerve, Liebenau pri Gradcu.

Častno darilo Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, 100 K v zlatu z diplomom, sta dobila: Franc Stocker, posestnik v Uebersbachu pri Fürstenfeldu in Jožef Fuchs, posestnik drevesnice v Lieznu.

50 K v zlatu in diplomom, 1. darilo mestne občine Gradec je dobila gospa Viljelmína Avgustin, posestnica i. t. d. v Gradcu, Hochsteingasse 106.

Nadalje so dobili državno kolajno, kolajno kmetijske družbe v Gradcu, darila v denarju in diplome sledeči. Evgen Mihurko, grad Wildbach pri Lonču v Brucku ob Muri; Henrika viteza pl. Plessinga graščinska uprava Waldegg, pošta Kirchbach na Štajerskem; Rudolf Janisch v Leithnu, pošta Ilz; Franc Praprotnik, nadučitelj v Šmihelu nad Mozirjem; Robert Pitter, župnik v Kamnici nad Frauentalom; Ferdinand Zechner v Glarsdorfu pri Weizu; Miha Prosz v Herrnburgu, pošta Grosz-Wilfersdorf; Janez Kielhofer, posestnik, Aue 60, občina Flattendorf, pošta Hartberg; Jožef Pußwald, Groszhartmannsdorf, pošta Ilz; Friedrich Wilhelm, drevesni paznik v Lebingu, pošta Anger pri Weizu; Anton Troppan, šolski vodja v Reisachu, pošta Stein in Janez Klamminger, posestnik v Perndorfu, pošta Puch pri Weizu.

II.

Razglas.

Posojilnica Šentrupert sklicuje s tem izvanredni občni zbor na dan 4. novembra 1909 ob. 8. uri zjutraj v malo sobo stanovanja šentrupertskega nadučitelja.

Dnevni red obsega:

1. Sklepanje o razpustu društva.
2. Volitev likvidatorja.

Občni zbor je sklepčen z ozirom

na dnevni red le ob navzočnosti vsaj polovice vseh društvenikov.

Šentrupert, dne 1. oktobra 1909.
Posojilnica za krajni občini Št. Rupert in Svetina ter župnijo Kalobje, vpisana zadruga z neomejenim poročtvom.

Fr. Zupančič knjigovodja in blagajnik. Martin Tratnik načelnik.

III.

Sadni trg v Gradcu.

Priprave za letošnji prvi veliki sadni trg, ki se vrši 2., 3. in 4. novembra t. l.

na mestnem posestvu, Kepplerstrasse, se pridno vrše in vabila na dopošiljanje sadja in priden obisk so se že razposlala.

Dasi je letos po nekaterih krajih dežele manj jabolok, vendar je v drugih okrajih precej jabolok, tako da jih bo dovolj na trgu.

Posebno bogato bodo na novembrskem sejmu zastopane namizne hruške, tako da v tem blagu lahko napovedujemo velik promet.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca septembra 1909. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. avgusta 1909	—	—	9,492.267	20	2,360.737	84	—	—
Promet septembra 1909	242.911	74	313.562	02	113.406	66	63.850	49
Skupaj	242.911	74	9,805.829	22	2,474.144	50	63.850	49
Proč vračila	—	—	242.911	74	63.850	49	—	—
Stanje dne 30. septembra 1909	—	—	9,562.917	48	2,410.294	01	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

Kmetijske zadrug	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. avgusta 1909	—	—	1.338	80	971.679	83	—	—
Promet septembra 1909	174	61	71	22	36.618	79	7.632	15
Skupaj	174	61	1.410	02	1,008.298	62	7.632	15
Proč vračila	—	—	174	61	7.632	15	—	—
Stanje dne 30. septembra 1909	—	—	1.235	41	1,000.666	47	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca septembra 1909 K 733.730-91

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca septembra 1909 „ 44.496-77

Stanje vseh vlog koncem septembra 1909. „ 9,564.152-89

Stanje vsega kredita „ 1909 „ 3,410.960-48

Uvoz blaga v septembru 1909 „ 131.452-61

Izvoz „ „ 1909 „ 100.086-33

Skupni promet septembra 1909 K 231.538-94

Število pridruženih posojilnih društev koncem septembra 1909: 270.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem septembra 1909: 69

V.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Cene za premog.

Ponujamo prosto brez obveznosti za spremenjeno ceno, količino in rok dobave v vagonih po 10.000 kg.

I. Piberštanjski:

veliki K 135.—

srednji „ 130.—

debeli zdrobljen „ 125.—

droben „ „ 75.—

od postaje Köflach.

II. Ivniški svetli:

veliki ali kockasti K 230.—

droben, opran „ 190.—

debel „ „ 180.—

od postaje Lipnica.

III. Za vse postaje južne železnice na jug do vključno Lebring, do severa do vključno Mosta ob Muri, prog Gradec—Weiz in Gradec—Friedberg:

Lankoviški rjavi . . .	K 132.—
Rozentalški " . . .	" 125.—
Oberdorfer " . . .	" 115.—
Zangtaler " . . .	" 105.—
Travniški svetli veliki . . .	" 180.—
" " srednji " . . .	" 172.—

Zveza ne more prevzeti nobenega jamstva za rok pošiljatve in zato se sprejemajo naročila na premog brez kakršne-koli obveznosti.

V Gradcu, 10. julija 1909.

2.

Blagovni promet.

Zveza oddaja svojim članom od skladišč v Gradcu, Mariboru ob Dravi, Celju in Ptuj, dokler je kaj zaloge:

Ia. bakreno galico

v vrečah po 100 kg brutto za netto K 56.— za 100 kg.

Ia. zmleto žveplo

v vrečah po 50 kg, brutto za netto od skladišča

v Gradcu	K 19.— za 100 kg
v Mariboru	" 18.76 za 100 kg
v Celju	" 18.50 za 100 kg

Moko iz sezamovih prg

v vrečah po 50 kg od skladišča v Gradcu, brutto za netto K 18.10 za 100 kg.

Žveplenokisli amonijak
v vrečah po 100 kg od skladišča v Gradcu,
brutto za netto K 32.— za 100 kg.

Čilski soliter

v vrečah po 50 kg od skladišča v Hrastniku K 32.— za 100 kg z vrečo, brutto za netto.

Rafijo.

od skladišča v Gradcu 65 v za kg brez zavoja, ki se posebe zaračuna.

Semenje.

Poštnine prosto na vsako postajo z vrečo po 100 kg brutto, dokler je kaj zaloge:

letno rž	K 33.40
letni grah	" 37.40
letno grahovico	" 38.—
oves	" 26.50
ajdo, črno	" 26.—

Naročila za pravo zimsko grahovico, rdečo deteljo, seme za belo štajersko ploskoširoko repo, zimski ječmen se nam naj pošljejo kakor hitro je mogoče, da vemo naročiti primerne množine.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem.

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti za sadjevec v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstrasse št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismana naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

4.

Vprašanje.

Prosimo, naj se nam pošljejo ponudbe o primakrompirju za jed in pičo v celih vagonih, dobavljivo v jeseni 1909, franko Steinach-Irdning, kakor hitro je mogoče.

5.

Ponudbe.

Od mnogih strani se nam ponuja krompir za jed in krmo, ravno tako pesa za krmo in zelje, vse v vagonih. Franko ponudbe in na željo vzorci se dobe pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Sadni sejem v Gradcu

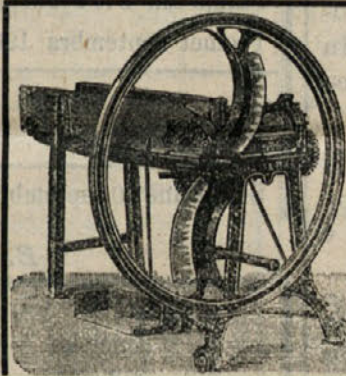
bo 2., 3. in 4. novembra 1909

Keplerstrasse št. 114.

■ Vstop prost! ■

384—2

Dr. Fr. Graf, župan.

Hišico

z malim zemljiščem v kraju, primernem za mizarja, hoče vzeti v najem Franc Ternovec, Gradec, Meßnergasse 4. 416—1

Stroje za pripravljane krme

slamareznice, stroje rezanje repe, pripravljane zdroba, parjenje krme, koteljske peči, sesalke za gnojnico

izdelujejo in pošiljajo v najnovejših in izbornih konstrukcijah 418—6

Ph. Mayfarth & Co.

izvornice kmetijskih strojev, livarne železa in parna kladiva

DUNAJ II., Taborstrasse 71.

Zahtevajte obširne kataloge, ki se pošiljajo zastonj in poštne prosto. — Zastopnike in preprodažavce si želimo.

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnim pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcji, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. **Zadnja novost:** Srebrna osemdnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovcji in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss

Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Za jesensko gnojenje

travnikov, njiv, deteljišč se poleg Tomaževe žilindre, superfosfata in kostne moke neobhodno rabi dodatek

kajnita ali 40% kalijeve soli.

Samo tam, kjer se poleg fosforjeve kisline in dušika daje tudi kalij, je mogoče računati na popolen pridelek.

Kalijeva gnojila (kajnit, 40% kalijevo sol) pošiljajo in prodajajo vse kmetijske podružnice in njih zveze pod pogoji kalijevega sindikata.

Pojasnila in knjižico o porabi vseh gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Gradcu, Raubergasse št. 11.
286—12

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“

dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Viteza pl. Ecker-ja drevesnice

Grambach, pošta Hausmannstättchen

podružnica pri Sv. Gotardu pri Gradcu oddajajo:

Izborna sadna drevesca

vseh za Gornje, Srednje in Spodnje Štajersko najprimernejših namiznih in močnih vrst v vseh oblikah. **Ia. divje kostanje, leptična drevesca in je-lovke i. t. d.** Cene zmerno. Cenik brezplačen. 178—5

Štv. 10.986.

Avizo!

Vojaška uprava kupi po trgovskih običajih za:

Maribor 2800 g steljne slame;

Celovec 4736 g sena in 996 g steljne slame;

Beljak 1875 g sena, 609 g steljne slame in 150 g posteljne slame.

Dotične zagotovitvene obravnave se vrše oktobra 1909 pri dotičnih vojaških oskrbovališčih in sicer: v Mariboru 22., v Celovcu 26. in v Beljaku 25. oktobra t. l.

Kolkovane prodajne ponudbe se morajo najpozneje do 9. ure predpoldne pri dotičnih obravnavašičih, pri katerih so razvidni tudi natančnejši pogoji v tam razpoložnih popolnih kupnih avizih in uzanih zvezkih.

V Gradcu, oktobra 1909.

409—1

Od c. in kr. intendance 3. kora.